

Slovenski dom

Štev. 106

V Ljubljani, petek 10. maja 1940

Leto V

Francija in Anglija gresta Belgiji in Holandiji na pomoč! Nemčija je brez napovedi napadla Belgijo, Holandijo in Luksemburg

Splošna mobilizacija v Belgiji Anglija je zasedla dansko Islandijo

Pariz, 10. maja. o. V prvih jutranjih urah so nemške čete, ki so se že več dni zbirale v vsej tajnosti ob holandski in belgijski meji, brez napovedi vojne vdrle na belgijsko, holandsko in luksemburško ozemlje ter začele te nevtralne države zasedati.

Hkratu so nemške letalske sile napadle številna belgijska, holandska in luksemburška industrijska središča ter železniška križišča. Sto letal je priletelo nad Antwerpen in ga bombardiralo. V Luksemburgu, ki ni imel pod orožjem niti enega vojaka, so Nemci takoj razbili železniško križišče, važno za zvezo s Francijo.

Ultimat, ki ga je nemški poslanik ponoči izročil belgijski vladi, je na las podoben ultimatu, ki ga je izročil leta 1914 tedanji nemški poslanik Belgiji in s katerim je Nemčija hotela opravičiti svoj napad na nevtralno Belgijo.

Amsterdam, 10. maja. o. Kraljica Vilhelmina je po prejemu nemškega ultimata izdala svojemu narodu proglas, v katerem pravi, da je Nemčija napadla Holandijo, od katere ji ni grozila nobena nevarnost in da je Holandija zaradi tega stopila v vojno z Nemčijo. Holandsko ljudstvo naj bo mirno, zakaj vlada in kraljica bosta storila vso svojo dolžnost.

Bruselj, 10. maja. o. Belgijska vlada je po prejemu nemškega ultimata takoj ponoči imela sejo pod kraljevim predsedstvom. Po seji vlade je bila razglašena splošna mobilizacija, hkratu pa je Belgija poslala Franciji in Angliji prošnjo, v kateri pravi, da jo je Nemčija napadla in zaradi tega prosi Anglijo in Francijo, naj izpolnita obveznosti iz pogodb, ki jih imata z Belgijo ter ji prideta s svojo oboroženo silo na pomoč.

Belgijski kralj Leopold, ki je prevzel vrhovno poveljstvo svoje vojske, je takoj odpotoval v glavni stan.

Belgijska vlada je razglasila prestolnico Bruselj za nezavarovano mesto in ga bo skušala obvarovati pred nemškimi letalskimi napadi s tem, da bo vojsko prevažala v ovinčkih okoli prestolnice.

Izdana je bila zapoved, da naj oblasti zapro vse Nemce v prestolnici in na ostalem belgijskem ozemlju.

Pariz, 10. maja. o. Takoj ponoči je bila francoska vojska v severnih pokrajinah alarmirana in začela izvajati priprave za vkorakanje v Belgijo. Nemška letala so poskušala bombardirati nekaj letališč v okolici Pariza, a jih je francosko protiletalsko topništvo takoj pregnalo.

Zjutraj je bilo francoski vojski dano povelje za pohod.

Francosko vrhovno poveljstvo je takoj vpoklicalo z dopusta vse častnike in vojake brez izjeme.

Minister za informacije Frosard je takoj potem, ko je francoska vlada dobila prošnjo Belgije za pomoč, imel po francoskem radiu nagovor, v katerem je dejal, da v sedanji uri ni potrebna nobena razlaga. Prišel je čas, da vsak Francoz molče in odločno izpolni svojo največjo dolžnost.

London, 10. maja. o. Nemška letala so davi skušala napasti London, a jih je protiletalsko topništvo in angleško lovsko letalstvo takoj odbilo. Takoj po prvih vesteh o novem nemškem napadu se je zbrala na sejo ožja vojna vlada. Njena seja je trajala 45 minut. Po seji je bilo uradno razglašeno, da so se angleške čete izkrcale na Islandiji, da bi ta danski otok zavarovale pred morebitnim nemškim napadom.

Nemška meja. DNB objavlja z včerajšnjim datumom naslednje uradno sporočilo:

Zaradi sedanjega položaja Nemčija ni v tem boju na življenje in smrt pripravljena držati križem rok. Ker sta ta boj vsilili Nemčiji Francija in Anglija, zato ne more pričakovati angleškega in francoskega napada ter pustiti, da bi prišlo čez Holandijo

in Belgijo do bojev na nemškem ozemlju.

Zaradi tega je nemška vlada dala nemškim četam nalog, naj z vsemi vojaškimi sredstvi, ki so nemški vojski na razpolago, rešijo nevtralnost teh pokrajin. Nemške čete ne prihajajo v Belgijo in Holandijo kot sovražnice belgijskega in holandskega ljudstva, zakaj odgovornost za ta nemški korak nosita Anglija in Francija, ki sta v vseh podrobnostih pripravljali napad proti Nemčiji na belgijskem in holandskem ozemlju. Krivi sta belgijska in holandska vlada, ki sta trpeli in celo podpirali francoske in angleške priprave na svojem ozemlju.

Nemška vlada izjavlja, da Nemčija

ne namerava niti sedaj niti v bodoče v ničemer okrniti holandske in belgijske neodvisnosti, niti njihove evropske ali čezmorske posesti. Belgijska, holandska in luksemburška vlada imata še vedno možnost, da v zadnji uri rešita svoje ljudstvo ter storita vse potrebno, da ne bo nemška vojska naletela na noben odpor. Nemška vlada vabi obe vladi, naj izdeta v ta namen takoj potrebne zapovedi. Če bodo nemške čete v Belgiji ali v Holandiji naletete na kakršenkoli odpor, bo ta odpor strl z vsemi možnimi sredstvi. Kar se tiče posledic in žrtev, ki bodo neizogibno prišle, bosta za to nosili izključno odgovornost belgijska in holandska vlada.

Najnovejša poročila

London, 10. maja. AA. Reuter: Londonški uradni krogi potrjujejo, da sta belgijska in nizozemska vlada zaprosili za pomoč in da je angleška vlada obvestila belgijsko in nizozemsko vlado, da ji bo Anglija prihitela na pomoč.

London, 10. maja. AA. Reuter: Uradno poročajo, da bodo zavezniki nudili vso možno pomoč Belgiji in Nizozemski.

Hilversum, 10. maja. Holandska radijska postaja Hilversum je opozorila prebivalstvo, da so Nemci spustili na Nizozemsko s padali vojake, oblečene v uniformi zavezniške in holandske vojske.

Radijska postaja v Hilversumu poroča, da so nemška letala letela nad Frizijskimi otoki.

Radijska postaja sporoča, da 38 nemških bombnikov križari nad severno Holandijo. Razen tega se približujeta dve veliki formaciji letal Holandiji. 23 nemških bombnikov so opazili nad Reno. Letela so približno 100 metrov visoko.

Bruselj, 10. maja. AA. Reuter: Holandsko vrhovno poveljstvo sporoča, da so nemške čete prekoračile mejo davi ob treh.

Bruselj, 10. maja. AA. Na Nizozemskem so spustili vodo iz prekopov v obmejnih pokrajinah, da bi s tem ustavili prodiranje nemških čet. Protiletalske baterije streljajo

povsod na nemška letala. Doslej je bilo zbitih okoli 10 nemških letal.

Bruselj, 10. maja. Havas: Ker Belgija smatra, da je bila napadena, je zaprosila za pomoč Francijo in Anglijo, ki sta dali poročilo za njeno neodvisnost in varnost.

Bruselj, 10. maja. AA. Reuter: Člani belgijske vlade so še vedno v Bruslju. Predsednik vlade Pierlot in minister za zunanje zadeve Spaak sta bila sprejeta pri Nj. Vel. kralju Leopoldu v avdienco. Belgijska radijska postaja je pozvala vse vojaške obveznike, naj se takoj javijo pri svojih enotah.

Bruselj, 10. maja. AA. Reuter: Nemška letala poskušajo izvajati napade na posamezna nizozemska letališča. Vojska in protiletalska obramba sta pripravljena za boj.

Po vesteh iz Amsterdamu so nizozemske bojne formacije bile poslane nujno v bližini letališča Sipul, kjer se Nemci spuščajo s padali.

London, 10. maja. AA. Reuter: Po poročilih angleških listov prodirajo nemške čete v Belgijo tako, da poskušajo pretrgati zvezo med Belgijo in Francijo. Nemci uporabljajo zato mehanizirane enote ter spuščajo istočasno vojake s padali z letal, ki prevažajo čete. Med nizozemskimi letališči, ki so jih Nemci bombardirali, se imenujejo Sipul, Amsterdam in Balhaven.

Sovjetski opomin

zaradi Balkana

Sofija, 10. maja. o. V sovjetskih diplomatskih krogih v bolgarski prestolnici pravijo, da je Sovjetska Rusija po svojih zastopnikih v Rimu, Berlinu, Parizu in Londonu opozorila Anglijo, Francijo, Nemčijo in Italijo, da ne bo trpela nobenega posega vojskujočih se držav na Balkan ali napada proti kateri koli balkanski državi.

je prepričana, da bi sleherni vdor vojskujočih se držav na Balkanu privedel do splošnega spopada na tem delu Evrope in da bi zasidranje ene ali druge velesile na Balkanu ogražalo Rusijo na Črnem morju ter njena petrolejska ležišča na Kavkazu, hkrati pa ji bi zaprlo izhod skozi Dardanele.

Od tu in tam

Za pomočnika zunanjega ministra je bil imenovan Hrvat Lija Jukić, ki je bil pred nekaj meseci imenovan za načelnika tiskovnega oddelka zunanjega ministrstva. Jukić je bil že svoj čas v službi v zunanjem ministertvu in je bil pridelen tudi že diplomatskim zastopstvom v tujini. Pred šestimi leti pa je zapustil državno službo, pa postal zunanjepolitični urednik »Hrvatskega dnevnika«, takoj ko je bil ta list ustanovljen. Ko je postal dr. Maček podpredsednik vlade, je postal Jukić njegov kabinetni šef. S tega mesta pa je spet odšel v zunanje ministertvo, kjer je sedaj zavzel mesto pomočnika ministra, da bo kot predstavnik Hrvatov sodeloval v zunanjem ministertvu. Jukić je star 39 let.

V bosanskih krajih, ki so prišli pod upravo banovine Hrvatske so že začeli sodiščem prijavljati liste za občinske volitve. V nekaterih krajih so poskušali krajevni činitelji sestaviti listo, na kateri bi bili zastopniki tako Hrvatov, muslimanov in Srbov. Toda skoraj povsod se je poskus ponesrečil ob razdeljevanju mandator in ob županskem mestu. Predstavniki HSS so zahtevali svoje število odborniških mest, katera pa jim spet muslimani in Srbi niso hoteli dati. Tako so se pogajanja razbila in so potem Srbi z muslimani sestavili sporazumne liste. Vendar pa je o teh listah težko povedati točno sodb, ker se ponekod pojavljajo tudi imena ljudi, za katere bi se skoraj reklo, da niso preveč navdušeni pristajati sporazuma. Po vseh znakih sodeč pa bodo verjetno v večini bosanskih občin postavljene ločene liste Hrvatov in muslimanov, v več primerih pa bodo tudi mešane liste, na katerih bodo ljudje, ki jih prijatelji sporazuma na ostalih dveh listah ne marajo.

Novi bolgarski poslanik v Beogradu dr. Stojilov, ki je pred dnevi izročil svoja poverilnica knezu namestniku Pavlu, je včeraj obiskal Oplenac in položil venec na grob kralja Aleksandra. Včeraj popoldne pa je sprejel prestoniške časnike in jim zagotavljal, da bo kakor njegova prednika Kioseivanov in Popov delal za tesno zblizanje z Jugoslavijo in da bo z vsemi silami podpiral vsako dejanje, ki bo imelo za cilj popolno povezanost obeh južnoslovanskih držav Jugoslavije in Bolgarije. Prosil je časnike, da bi ga pri tem delu podpirali.

Velike zaverbe so odkrili v skopljskem uradu za zavarovanje dleavcev. Blagajnik Ivanovič je zapisoval v blagajniško knjigo navidezne stroškovnice za zdravniške obiske izven Skoplja. Teh potnih stroškov se je nabrala lepa vsota, denar pa je Ivanovič pobasal v svoj žep. Prav tako je v dogovoru z neko babico izstavljal ponarejene račune za porode, ki jih dejansko sploh ni bilo. Ivanovič je denar na debelo zapravil, in prav to ga je spravilo v sumnjo. Predstojniki so videli, da živi moč preveč razkošno. Naredili so preiskavo in nerednosti takoj ugotovili. V nekaj mesecih je blagajnik ogorjufal urad za 30.000 din.

Na strahovit način se je poskušala znebiti svojega moža Terezija Šilca iz Varažina. Njen mož Rudolf je imel mlin. Toda mlada žena se je sestajala z 20-letnim Viljemom Markovičem in nazadnje z njim sklenila dogovor, da bosta moža ubila in se nato vzela. Kritičnega večera je Terezija rekla možu, naj prinese v mlin moko. Toda mlada je zunaj s sekuro napadel Viljem. Rudolf je začel vpiti na pomoč in slišali so ga cigani, ki so taborili v bližini. Tedaj pa je priskočila Terezija in začela z nožem rezati možu prste, s katerimi je zagrabil Viljevo sekuro. Nato sta moža obvladala in ga pretokila. Mislila je, ki je mrtev, sta ga prijel in vrgla v reko. Toda tedaj so že prišli cigani in Šilca še o pravem času potegnili iz vode. Navzlic težkim ranam se je mož v bolnišnici popravil in bo ozdravel. Morilski par pa je romal v zapor.

Bivši moški, ki je pozneje postal ženska, se bo sedaj poročil. Tako poročajo iz Subotice, da bo tam poroka Viktorije Dezmanji, ki je bila še pred štirimi leti moški. Imenoval se je Julij in je bil krepko razvit fant. Ni ga bilo znaka na njem, da bi ljudje dvomili v njegovo moško naravo. Toda nenadoma se je fant spremenil in začel kazati čisto žensko naravo. Starši so ga peljali k zdravniku in z malo operacijo je bil Julij spremenjen v žensko in je dobil potem ime — Viktorija. Preobrazba se je hitro izvršila. Kakor pa sedaj poročajo, se bo Julij-Viktorija sedaj poročila.

Novo izvoljena kmetijska zbornica v Banjaluki se je sestala in si izvolila novo predsedstvo. Navzočnih je bilo 19 svetovalec, ki so si izvolili za predsednika dosedanjega od ministra postavljenega komisarja Dušana Brankoviča. Pri tej seji je bil navzočen tajnik zemljoradniške stranke Čeda Kokanovič. Pet članov zbornice ni bilo navzočnih, ker je bila proti njihovi izvolitvi prijavljena pritožba na državni svet. Ob vsem tem pa ostane še vedno odprto vprašanje, kaj bo z novo zbornico. Staro je bil kmetijski minister dr. Čubrilovič razpusil, toda državni svet je razpusil tudi razveljavil in odobril nadaljnje delovanje starih članov. Navzlic tej razsodbi se je novo izvoljena zbornica sestala. Dogodilo se bo še marsikaj zanimivega, ker bodo morali pravilniki in upravne oblasti reševati vprašanja, katera zbornica je sedaj prav za prav pristojna, da sme izdati potrebne ukrepe. Kmetijski minister, ki je prejšnjo zbornico razpusil, bi moral po odločitvi državnega sveta spet uvesti v postlo staro zbornico. Kakor pa kaže, nima kmetijski minister nobene volje, da bi kaj takega storil.

Na dosmrtno ječo je belgariško sodišče obsodilo Jurija Meneviča-Draskačevića, krojaškega pomočnika, ki je bil zvlabil v svoje stanovanje grškega prekupčevalca Tanasija Popoviča, ga potem ubil, njegovo truplo razkosal in ga nato v kovčku odnesel iz mesta. Mladi morilec, ki je to dejanje izvršil točno po vnaprej pripravljenem načrtu, ker se je nadejal obilnega plena pri skopškem starinarju, se je pred sodiščem hladnokrvno zagovarjal. Podrobno je opisal svoj zločin in trenutke, ki jih je preživel ob truplu v svoji sobi. Nič ga ni bilo groza, ko je dve noči prespal ob mrtvem truplu svoje žrtev. Sodišče ga je obsodilo na dosmrtno ječo, ker je pri njem upoštevalo kot olajševalno okolnost, da ni bil še nikoli prej kaznovan.

Nova bogata ležišča dobrega premoga so menda odkrili v občini Tržacka Raštelja blizu Banjaluke. Odkritje so strokovnjaki takoj prijavitli upravi tamkajšnjega rudnika v Laušu, ki je poslala potrebne stroje za vrtanje in strokovnjake za kopanje. Prvi poskusi so dali dobre rezultate. Če se bodo napovedi izpolnile, potem se bo Bosna, kjer je že sedaj v obratu mnogo rudnikov, obogatila še za nov rudnik. Nedvomno je, da je v Bosni že ogromno rudnih zakladov, za katere bi bilo treba podjetnih ljudi in kapitala, ki je pripravljen tudi nekaj tvegati.

Danos imate zadnjo priliko videti in občudovati predstavnicu najvišje odrske in filmske umetnosti v filmu po Tristan Bernardovi drami

Jeanne Doré

Materina radost in bol
KINO UNION tel. 23-21 Ob 16. 10. in 21.

Veliko mirovno romanje na Zaplazu

Catež, 9. maja.
Dne 19. maja bodo na dolensko Brezje, na Zaplaz, poromali vsi tisti, ki jih je prizadela pretekla svetovna vojna. Z njimi bodo šli njihovi prijatelji in somišljeniki, ki si v teh težkih časih žele miru, ker se zavedajo, kakšno gorje na svet prinaša grozotni vihar vojne. Tam se bodo znašli v prvi vrsti Dolenjci in Stajerci s Posavja, prihitali pa bodo romarji tudi od vseh starih oglov naše prelepe slovenske zemlje. Napotili se bodo k Mariji, Kraljici miru in se ji priporočili, naj pri svojem ljubem Sinu izprosi, da bi bilo prizanešeno z novimi vojnimi grozotami, ki bi našo ljubo, mirno domovino in njene krotke, delovne ljudi znova pahnilo v nesrečo. Za ta veliki praznik so prireditelji zasnovali spored, ki ga objavljamo.

Spored,

ki ga je določil župni urad na Catežu pod Zaplazom v soglasju s prireditelji:

1. Vsi udeleženci romanja naj pridejo, če le mogoče, s prvimi jutranjimi vlaki s pristankom od strani Sevnice v Trebnjem, od ljubljanske, kočevske in novomeške strani pa s pristankom na Veliki Loki. Na teh postajah sedejo v naročene avtobuse ali pa gredo peš na Catež, kjer je zbirališče od vseh strani došlih pred župno cerkvi.

2. Od župne cerkve s Cateža bo ob 9 sprevod romarjev s sv. razpelom na čelu v spremstvu duhovščine na Zaplaz. V sprevodu bodo peli Marijine pesmi in molili rožni venec z iskreno prošnjo k Mariji, Kraljici miru, za mir.

3. Ob 10 bo verski govor dekana g. Tomažiča iz Trebnja.

4. Nato bo sv. maša z izpostavljenim Najsvejšim Daroval je bo novomeški kanonik g. Ivan Sešek ob petju domačih Marijinih pesmi, trebnjskega pomožnega pevskega zbora in s spremljevanjem trebnjske godbe. Pri službi božji trežeta dva vojna invalida. Med sv. mašo bo sv. obhajilo za romarje. Na Catežu bodo spovedniki spovedovali že v soboto od 17 dalje in prav tako na dan romanja od 4—9. Ob 6 je maša z izpostavljenim

»Ne sme biti več jetičnega, ki ne bi imel svoje postelje!«

Ljubljana, 9. maja.

Vse prizadevanje Protituberkulozne zveze v Ljubljani je s pomočjo njenih 47 krajevnih protituberkuloznih edinic in 19 protituberkuloznih distriktov v borbi z jetiko, ki ni le znanstveni problem, marveč tudi socialen in gospodarski, toje eminentno političen, ne bo moglo imeti pravega uspeha vse dotlej, dokler ne bo pripravljen prostor vsakemu jetičnemu v bolnišnici ali zdravilišču. Po preteku desetih let delovanja Protituberkulozne zveze je postalo vprašanje danes tako aktualno in nujno, da mora biti v najkrajšem času povoljno rešeno. V to svrhu pa so nam predvsem in neobhodno potrebna izdatna denarna sredstva. In če je posvečala protituberkuloznemu pokretu svojo pažnjo doslej samo Protituberkulozna zveza s svojimi edinicami, z večjimi ali manjšimi podporami javnih ustanov in zasebne pobude, moramo sedaj skušati doseči svoj cilj s pomočjo vsega naroda brez izjeme. Velik in naporen je ta socialen boj. On zahteva nujno preobrat v javnem mnenju, potrebni so mu zlasti zavezniki, strnjeni v enotno fronto. Le z dejanskim sodelovanjem vsega naroda moremo in moramo doseči ta cilj, ki je najvažnejšega pomena za zdravje našega naroda.

Zato si je izbrala Protituberkulozna zveza za letošnji protituberkulozni teden, ki bo v času od 19. do 25. maja, geslo »Noben jetični brez bolniške postelje!«. Uresničitev tega gesla je odvisna od sklada, ki ga moramo ustanoviti. Brezbržnost in malodušnost moramo smatrati za najbolj nevarni

Mariborski drobž

Razstava osnutkov za lepak IX. Mariborskega tedna. Kakor vsako leto bodo tudi letos razstavljeni osnutki, ki so bili vpostali v okviru natečaja za lepak letošnjega IX. Mariborskega tedna, ki se bo vršil od 5. do 11. avgusta. Razsodišču je bilo predloženih nad 40, deloma zelo uspešnih osnutkov. Razstava osnutkov bo v dvoriščni dvorani hotela Zamorc v Mariboru ter bo za občinstvo odprta v četrtek dne 9. maja od 15 do 18 in v petek od 9 do 12 in od 15 do 18. Vstop prost.

Slovesna blagoslovitev in otvoritev velike nove Pohorske ceste. Mariborski okrajni cestni odbor je s pomočjo banke uprave dogradil moderno zidano cesto iz Hoč po strminah Pohorja na južni strani do cerkvice sv. Aneha, oziroma »Ruske kočee«. Cesto so gradili nad 10 let, ker okrajni cestni odbor ni mogel naenkrat dobiti dovolj sredstev na razpolago. Cesta se vpenja po sončni južni strani zelenelega Pohorja ter je ena najlepših cest v Sloveniji. Dolga je okoli 15 km ter je sijajno izpeljana čisto do vrha Pohorja. Blagoslovitev in otvoritev te važne nove prometne žile bo prvo nedeljo v avgustu t. j. 4. avgusta predpoldne. Blagoslovilne obrede bo oizvršil sam prevzvišeni g. knezoškof dr. Ivan Jožef Tomažič. Uradno pa bo proglasil cesto za odprto g. ban dr. Marko Natlačen. Pri cerkvi sv. Aneha bo službo božja, na to pa narodna veselica. Vabimo že sedaj društva, občine in korporacije v Mariboru in bližnji okolici, da se 4. avgusta udeležijo te pomembne slovesnosti in ta dan ne prirejajo kakih večjih prireditvev. Iz Maribora bodo vozili avtobusi. Povdarjamo, da se pripravlja načrt za nadaljevanje te ceste proti Smartnu na Pohorju na eni strani in po vrhovih Pohorja na drugi strani proti Mislinjski dolini.

Binkoštno birmovanje v Mariboru

Na binkoštno nedeljo in v ponedeljek bo delil mariborski škof dr. Tomažič v stolnici zakrament sv. birme. Na binkoštno nedeljo ob 8 bo slovesen vhod škofa v stolnico, nato bo pridiga in škofovska sv. maša. Po maši se začne birmovanje okrog 9.30. Birmanci z botri se v ta namen postavijo v vrsto ob klopih presbitrija, potem pa dalje po cerkvi, kakor bodo določili duhovniki. Ko bo prva vrsta birmana, se bo dalo znamenje z velikim zvonom. Vsi, ki so bili dotlej že birmani, se zberejo spet v cerkvi, da se opravijo zanje sklepe molitve ter prejejejo birmanški blagoslov. — Na binkoštno ponedeljek bo birmovanje birmancev, ki pridejo v Maribor k birni iz drugih krajev. Vsi naj bodo že ob 9.30 v stolnici. Ob 9.30 bo slovesna služba božja, nato pa se vrši birmovanje po istem redu, kakor na binkoštno nedeljo.

sv. Rešnjim Telesom. Pred in po maši je sveto obhajilo. Slede maše za romarje došlih dušnih pastirjev.

5. Po 10. sv maši zborovanje na Zaplazu pred Marijino cerkvi. Otvoritev z državno himno. Pojo peveci iz Trebnja in romarji ob spremljevanju godbe. Slede pozdrav in po en govor vojnih žrtev iz Novega mesta, Trebnja, Sevnice in iz Ljubljane. Govorili bodo: Perovšek, poštni uslužbenec, Trebnje; Senica, občinski tajnik v Senovem pri Rajhenburgu; Jurak, Novo mesto. Zaključek zborovanja z »Lepo našo domovino«. Pojo peveci iz Trebnja in romarji ob spremljevanju godbe. Po zborovanju pete litanije Matere božje v zaplaski cerkvi.

6. Nato odmor in kosilo. Kdor želi imeti pripravljeno kosilo, mora to do binkošnega ponedeljka obvezno javiti vojnemu invalidu Josipu Juraku v Novem mestu. Zaradi boljše orientacije glede udeležbe pri romanju na Zaplaz je želeli, da bi posamezne občine javile število romarjev. Za to uslugo se vljudno priporoča pripravljalni odbor.

7. Ob 15 šmarnice in slovesne pete litanije v župni cerkvi na Catežu. Po litanijah molitve za padle in rajne vojne žrtev iz svetovne vojne. Peveci zapoje nekaj žalostink, »Doberdob« itd.

8. Nato slovo in razhod na domove. Pripravljalni odbor v Novem mestu prireja romanje iz zborovanje na Zaplaz, k nebeski Materi Mariji, Kraljici miru, z ednim namenom in ciljem, da nam Ona, katere vsaka prošnja je uslišana, izprosi pri Vsemogočem mir med sprtimi in pobesnelimi narodi, nadalje da bi vojna vihira prizanesla Balkanu in s tem tudi naši domovini. Jugoslovani ne poznamo sovražstva in iskanja nadoblasti nad drugimi narodi, zato upa pripravljalni odbor, da bo s svojo globoko versko in patriotično zamisljivo uspel ravno tam, kjer mnogi ne iščejo pomoči. Zato prosimo priročila za udeležbo romanja vsakogar, kdor čuti in misli z nami.

Pripravljali odbor za romanje na Zaplaz.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Temperatura v °C		Vetar amer. jankost	Padavine			
		noči	dana		m/mm	vrsta		
Ljubljana	763,8	13,6	7,2	89	SE ₁	0,3	dež	
Maribor	761,4	12,0	5,0	90	0	—	—	
Zagreb	762,3	21,0	10,0	90	10	0	2,0	dež
Belgrad	761,6	21,0	10,0	90	7	W ₂	—	—
Sarajevo	759,1	17,0	9,0	90	10	0	0,5	dež
Vis	760,0	16,0	11,0	60	6	SE ₂	—	—
Split	760,3	21,0	14,0	50	8	0	—	—
Kumbor	758,8	18,0	13,0	90	9	NW ₁	14,0	dež
Rab	761,6	22,0	12,0	70	2	0	—	—
Dobroviti	760,0	23,0	13,0	90	6	SE₁	2,0	dež

Vremenska napoved: Pretežno jasno in toplejšje vreme.

Koledar

Danes, petek 10. maja: Antonin.
Sobota, 11. maja: Fran Hier. Ziga.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševecesta 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Gartin, Moste, Zaloška cesta 47.

Zadnji trenutek izrabite! Sušak—Trsat—Rab —Reka (Fiume, Italija) — najlepši binkoštni romarski izlet po morju! Prekrasen otok! 150 din plačate med vožnjo. Odhod, redni vlak 11. maja: Ljubljana 7.25, Maribor 5.07; Zidani most — posebni vlaki Kupite »K-13« in listek do Zagreba! — Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Ustanovni zbor Lige dostojnosti bo neooč ob osmih v Rokodelskem domu. Vsi, katerim sta mar dostojnost in pravnot našega naroda, vabljeno!

»Kadar se utrga oblake je naslov drami, ki prikaže notranjo razrvanost malomeščanstva. — Dramo uprizori društvo Rdečega križa (učiteljski zbor deške šole) iz Apač v nedeljo, 19. maja ob 4 popoldne. Čisti dobiček je namenjen razširitvi šolskega odra v Apačah. Pozivamo občinstvo, da se udeleži uprizoritve in s tem podpre delo obmejnega učiteljsstva. Predprodaja vstopnic v trgovini Sušec.

Botrcam in botrom se za birmo priporoča fotograf MANCINI, Ljubljana -Vič

Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani poziva vse tov. gasilske župe in čete, da čim intenzivneje sodelujejo tudi letos pri organizaciji in izvedbi protituberkulozne tedna v dneh od 19. do 25. maja t. l.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Petek, 10. maja ob 15: Hamlet. Dijaška predstava za izven ljubljanske srednje šole. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Ob 20: Danes bomo tiči. Red A. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Sobota, 11. maja: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Nedeljo, 12. maja: Hamlet. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Ponedeljek, 13. maja: Danes bomo tiči. Izven. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Torek, 14. maja: Rdeče rože. Izven.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Petek, 10. maja: Zaprto. (Generalka.)
Sobota, 11. maja: Kleopatra. Krstna predstava. Premiera. Premierski abonma.

Nedelja, 12. maja: Modra roža. Izven.
Ponedeljek, 13. maja: Madame Butterfly. Izven. Gostovanje Vanje Leventove.
Torek, 14. maja: Zaprto.

Dijaštvo izven ljubljanskih srednjih šol sporočamo, da bo imelo danes popoldne priliko videti odličnega gosta Zvonimirja Rogoza, člana praškega Narodnega divadla v vlogi Hamleta. Nekaj parternih sedežev in lož v parterju in v I. redu je še na razpolago pri dnevi blagajni v Operi.

Lahkotnost, sproščenost, smeh in dotip vladajo v Nestrojevi burki »Danes bomo tiči«. V vlogi Bobka gostuje gospod Rogoz, ki osvaja tokrat občinstvo s svojo komiko ter izvaja skupno z glavnimi predstavljajci: Kraljem, Vido Juvanovo, Lipahom, Drenovcem in Lavarjevo mnogo smeha. Predstava dravi bo za abonente reda A.

Na praznik v ponedeljek bo ponovno gostovala na našem odru kot »Madame Butterfly« znamenita bolgarska pevka Vanja Leventova, ki si je s svojimi nastopi pridobila vse simpatije našega občinstva in žela izreden uspeh. V partiji Cho Cho San ji je uspelo pokazati v interpretaciji nekaj popolnoma svojiskih momentov, ki so vsekakor plod njenega veštranskega temeljitega študija posameznih vlog. Predstava bo izven abonama.

Sijajna italijanska komedija Benedetta »Rdeče rože«, za katero je prodajal vstopnice gospod Kolessa, bivši član našega gledališča, bo uprizorjena v torek, dne 14. t. m. Opozorjamo, da je za to predstavo na razpolago še nekaj galerijskih sedežev in balkonskih lož, ki se dobe pri dnevi blagajni v Operi. Predstava bo izven abonama.

Krstna predstava dr. Svarove zgodovinske opere »Kleopatra«, bo zavoljo redkosti takih praznikov našega odra nedvomno poseben kulturni dogodek naših dni. Delo, ki je komponirano v stilu umerjenjnih modernističnih stremeljenj, je zasnovano zelo širokopotezno in bo predstavljal v naši operni literaturi nedvomno popolnoma svojevrstne poskus opernega snovanja. Uprizoritev je v glavnem osiru v rokah samega avtorja. Režijsko jo je pripravil prvi režiser C. Devevec, načrte za inscenacijo je izdelal ing. arh. E. Franc, baletne točke je nastudiral ing. P. Golovin. Sodelovali pa bodo predvsem: Heybala, Fraecl, Janko, Beletto, Ribičeva, Kogčeva, Spanova, Banovec, Dolničar, Lupaš, Rakovec in Orel.

Repertoar Narodnega gledališča v Mariboru

Petek, 10. maja: Zaprto.
Sobota, 11. maja ob 20: »Kovarsko in lju-bezenc. Znižane cene.

Nedelja, 12. maja ob 14 in 16: »V kraljestvu palčkov«. — Prireditve ženskega krožka Jadran-Nanos. — Ob 20: »Cigan baron«. Znižane cene.

Ban: Dr. Natlačen.

Kdo bo zmagal – ladja ali letalo

Če si hočemo vprašanje »pomorska ali zračna sila« od bližje pogledati, ne smemo pustiti v ne-
mar zgodovinskih skušeni. Od kar človek plove po
morju, vedno so se slišali glasovi, ki velikim bojni-
m ladjam osporavajo sposobnost in okretnost ter
jim odrekajo tiho veliko udarnost, za katero so
namenjene. Kadar koli je zagledalo beli dan kak-
šno novo orožje, se je vedno mislilo, da je to
isto strašno sredstvo, ki bo pogubilo vsako morna-
rico. Toda kakor so bojne ladje premagale najprej
svojega najnevarnejšega nasprotnika – vodo, in niso
bile več igrača valov, tako do danes se nihče ni
iznašel orožja, ki bi bilo bojni ladji kos.

Bojna ladja je kos vsakemu orožju

Ko so se pojavile granate, je bilo to vsekakor
nevarno orožje. Toda kmalu so našli proti orožju.
Bojne ladje so začeli »oblačiti« v jeklene oklepe, ki
so probnost granate zelo zmanjšali, če jo že niso
naredili neškodljivo. Poleg tega pa so začeli graditi
ladje tako, da so bile razdeljene v več predalov, da
če je granata le poskovala ladjo v notranjosti,
ni bilo nujno, da se je tudi potopila, če ni bila se-
veda tako prešetana, da ji tudi predalci ni
nič pomagalo. V kolikor se je večala udarnost in
probnost granat, v toliko so ladje obdajali z bolji-
šimi in močnejšimi jeklenimi oklepi. Kljub temu
pa se hitro ladje ni zmanjšala. Proti torpedom so
bile ladje zavarovane s posebnimi varovalnimi plo-
ščami in sicer na mestih, kjer je bila ladja najbolj
občutljiva. S tem je bila moč podmornice precej
prizadeta, poleg tega pa so ladje v borbi proti pod-
mornici pomagale še posebne opazovalne priprave
za odkrivanje potopljenih podmornic in podvodne
granate. Poleg vsega tega pa so bili konvoji (sprem-
ljevalni sistem ladij) tako učinkovito orožje, kate-
remu podmornica ni bila kos. Kot učinkovito orož-
je proti minam so se izkazale nalašč za to zgrajene
ladje, ki so nevarne mine lovile in jih uničevale,
ali pa so ladje obdali s posebno pripravo.

Veliko razburjenja in prahu je dvignilo novo
orožje – magnetične mine. Toda kmalu je bilo tudi
to strašno orožje na tleh in danes ni več tako ne-
varno in pričakovano, ki so ga od tega orožja
imeli, se niso izpolnila. Učinek magnetičnih min se
lahko paralizira tako, da se mine ujame ali pa se jo
s pomočjo magnetizma naredi neškodljivo. Poleg
tega pa so magnetične mine dražje orožje in pro-
cent, to je število min, ki res dobro in učinkovito
opravijo svojo nalogo, ni tako velik.

Razmišljanja za zagovornike zračnih podvigov

Skušnja uči, da je šla obrambna tehnika bojni-
h ladij vedno vstric s tehniko, ki je skušala zadati
ladji smrtne udarce. Iz tega se ne da gledati na le-
talstvo sicer še nič dokončnega sklepati, vendar pa
je treba vsako navdušenje za take zračne podvige
spremljati s budnim in kritičnim očesom. To tem
bolj, ker ravno bojne ladje same dokazujejo, da se
znajo tudi proti svojemu najmlajšemu sovražniku
postaviti po robu. Pomisliti je treba samo na name-
stitev protiletalskih baterij na ladjah, na ojačenje
zaščitnih plošč, na izdelavo posebnega zračnega
orožja za mornarico ter na gradnjo matičnih ladij
za letala. Poleg tega pa ima letalstvo odnošo leta-
lo še neko drugo, človek bi rekel prirojeno sla-

bost. Iz višine 1200 metrov vidi letalec ladjo kot
deset centimetrov dolgo in poldrugi centimeter ši-
rsko črto. Proti temu se ne da nič pomagati. Tako
vidi letalec veliko ladjo. Kako vidi šele majhno. Če
letalec hoče, da dosti drago bombo učinkovito iz-
koristi, se mora spustiti precej nižje, pri tem pa
seveda izpostavlja sebe in je letalo v mnogo večji
nevarnosti, kakor če bombardira iz velike višine.
Čim se pojavi pod višino tisoč metrov, se lahko
vejuje nanj vsak čas toča krogel iz strojnica.

Usodna zmotja, ki se bo morda zopet ponovila

Zdi se, da se bo tudi glede letalstva zopet po-
trdila resnica, da bo obrambna tehnika dohitela, če
ne prehitela napadalno tehniko. So dejstva, ki do-
voljujejo take sklepe. Znano je, kakšne uspehe so
se Nemci nadejali v pretekli svetovni vojni od pod-
mornic, ki so jih začeli graditi na veliko. Podmor-
niška vojna je Angležem res prizadejala hude iz-
gube in jih spravila v zelo resen položaj, toda konč-
no so jih le ugnali. Takrat so Nemci sposobnost in
uspešnost podmornic precej cenili ter tako zagrešili
usodno napako. Zdi se, da so danes storili isto na-
pako, ko precej cenjujejo udarnost zračne sile.

Kako daleč smemo sklepati o tem glede na
danasnjo vojno, pa prihodnjč. (d)

Kdor vidi vsepovsod same prepade, še dav-
no nima globokega pogleda.

Švedska – velika nevtralna država na severu

Država 82-letnega kralja Gustava V. se ni bo-
jevala že nad sto let. Celo takrat, ko so hoteli
imeti Norvežani svojega kralja, kar bi bili radi
Švedski s silo prepričali, da bi se Norveška ne lo-
čila od Švedske, je kralj Gustav s svojo miro-
ljubnostjo dosegel, da so se mirno razšli. Ob tej
priliki je minister G. dejal: »Norvežani nečesto
biti več skupaj znani? V redu: naj si izberejo
svojo pot!« In tako so si Norvežani izbrali dan-
skega princa za svojega sedanjega kralja Hakona
Sedmega.

Prebivalstvo, rudno bogastvo ter industrija

Kraljevina Švedska je prav za prav velesila
Skandinavije in šteje blizu 7 milijonov prebi-
valcev. Glavno mesto Stockholm je zelo moderno
in veliko. Ogrorna večina prebivalcev je švedske
narodnosti, nekaj malega je Rusov in na skraj-
nem severnem delu države živi nekaj tisoč Lap-
oncev. Tu so Švedski spremenili mesto Boden v
velikansko trdnjavo. Pravijo, da je nezavzetna
in v njeni okolici ima švedska kopna vojska vsako
leto vaje. V državi nepismenosti ne poznajo,
sploh pa veljajo Švedski za zelo omikane ljudi. Šte-
vilne univerze, srednje in strokovne šole skrbijo
za izobrazbo vseh državljanov. Prav tako so na

Angleški mornariški minister Churchill »sovražnik Nemčije št. 1« med kanadskimi letalci

najvišji stopnji skoraj vse športne panoge, za kar
ima največ zaslug sivolasi vladar.

Švedska je silno bogata na železnih rudah.
Produkcija železne rude je znašala leta 1937 15
milijonov ton, od katerih je izvozila 12 milijonov
ton v Nemčijo in 2 milijona ton v Anglijo. Na-
slednje leto pa je znašal izvoz v Nemčijo nekaj
manj kot 9 milijonov ton, in to zaradi nespora-
zuma v plačilu. Švedsko železo je med najboljšimi
na svetu.

Državna industrija je na zelo visoki stopnji
in krije vse potrebe domače vojske. Prav tako
prejema tudi velika naročila iz tujine, kjer so
njeni izdelki zelo upoštevani, saj spadajo med
najboljše na svetu. Največja tovarna orožja je
Bofors, ki izdeluje vse, od patrone do bojne ladje.

Kopna vojska, mornarica in letalstvo

Kako so Švedski miroljubni, je dokaz, da so
imeli do leta 1932 pod orožjem samo 14.000 mož
in se je to število šele lansko leto povzpelo na
60.000. Po mobilizaciji šteje švedska kopna vojska
okrog 400.000 mož, kar je za obrambo nevtral-
nosti vsekakor potrebno.

Vojaški rok je zelo kratek, ker so Švedski tako
visoko izobraženi, da jim ni potrebna daljša ka-
drovska služba. Za obrambo Nordlanda in veli-
kega otoka Gotlanda, južno od prestolnice, so se-
stavljeni posebni oddelki. V vojnem stanju lahko
Švedska mobilizira skoraj milijon izvežbanih in
najmoderneje opremljenih vojakov. Oddelki so
večinoma motorizirani, topništvo razpolaga z vsemi
vrstami topov, prav tako z oklopnimi avtomobili
in tanki.

Močno in moderno je tudi švedsko letalstvo,
ki se deli na pet polkov in obsega vse vrste letal.
Vsa letala izdelujejo izključno domače letalske to-
varne, od katerih je pet zelo velikih, urejene pa
so po domačih in deloma tudi po angleških na-
črtih. Koliko vojaških letal ima danes Švedska,
ni znano, vsekakor pa mnogo nad 500. Letala so
nekatera tudi tromotorna; lovci dosežejo nad 500,
bombniki pa do 450 km hitrosti na uro.

Ponos kraljevine Švedske pa je vsekakor
njena vojna mornarica, ki šteje okrog 100.000 ton
in spada med najmočnejše na Baltiku. Švedska
admiraliteta je mnenja, da lahko obrani obalo
pred vsakim tujim napadom.

Jedro švedske oborožene sile, na morju so tri
bojne ladje tipa »Kraljica Marija« in »Gustav V.«.
Vsaka ima po 8000 ton. Oborožene so s štirimi
topovi kalibra 280 mm in z nekaj manjšimi. Pom-
orski strokovnjaki trdijo, da imajo dosti moč-
nejše oklepe in da so v vsakem oziru boljše od
nemških »žepnih oklopnice« tipa »Deutschland«.
Močnejši nemški vojni ladji sta bili edino »Gnei-
senaue« in »Schavnhorst« (26.000 ton vsaka). Dalje
imajo 5 obalnih lahkih oklopnice od 2600 do 4000
ton, dve lahki in zelo hitri križarki, matično ladjo

za 11 letal, s šestimi topovi kalibra 150 mm, 14
torpednih rušilec, 9 torpedovk, 16 podmornice za
obalno službo, 15 minonoscev, 10 lovcov min in
okrog 40 motornih torpedovk po 20 do 50 ton.

Švedske ladjedelnice trenutno dogotavljajo
nekaj podmornic, nekaj torpednih rušilec, nad
10 pomožnih enot in več kakor deset motornih
torpedovk. V zadnjem času pa je švedska vlada
kupila v Italiji 4 rušilce, ki so že na poti v do-
movino.

Kakor vidimo, si prizadeva sivolasi vladar
modro ohraniti in zagotoviti tradicionalno nevtral-
nost svoje države. Omembe vredno je tudi to, da
je Gustav V., ko je stopil na prestol, odklonil
kronanje. Zaradi tega postavijo ob slovesnostih
krono na stol ob prestolu Nj. Veličanstva.

Program radio Ljubljana

Petek, 10. maja: 7 Jutranji pozdrav. — 7.05 Napo-
vedil, poročila. — 7.15 Pisan venci veselih zvok-
ov (plošče). — 11 Solesa ura: Proslava materin-
skega dne (Prva dekliška meščanska šola v Ljubi-
ljani). — 12 Za naše prijatelje (plošče). — 12.30
Poročila, objave. — 13 Napovedi. — 13.02 Opol-
danski koncert radijskega orkestra. — 14 Poro-
čila. — 14.10 Tedenski pregled tujkopromet, zve-
ze. — 18 Ženska ura: Ali se more žena uveljaviti
v vsaki obrti (ga. Francka Gruden). — 18.20 Slike
iz narave (plošče). — 18.40 Francoščina (g. dr. St.
Leben). — 19 Napovedi, poročila. — 19.20 Nac. ura.
— 19.40 Objave. — 19.50 Soc. pogodba med Jugo-
slavijo in Francijo (g. Josko Rozman). — 20.45
Opernega sveta (radijski orkester). — 22 — Napo-
vedil, poročila. — 22.15 Za ples (plošče).

Drugi programi

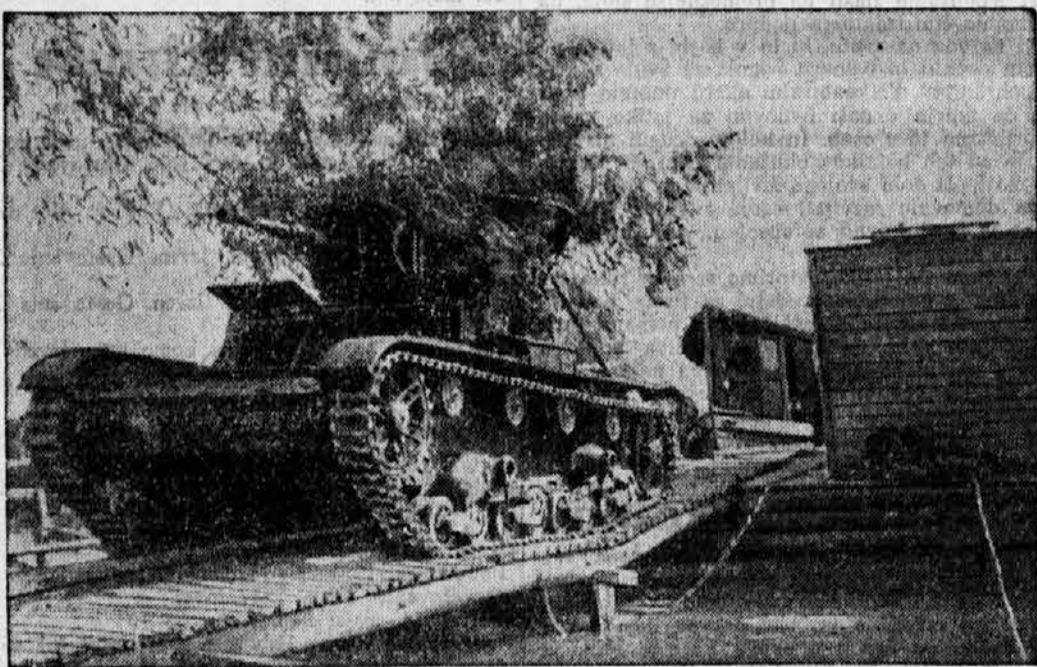
Petek, 10. maja: Beograd-Zagreb: 20.30 Pev-
ski in klavirski koncert. — Bratislava: 19.30 Rom-
unske pesmi. — Praga: 19.25 Opereta. — So-
fija: 19.50 Čajkovskega opera »Evgenij Onje-
gin«. — Beromünster: 20.40 Jodlerji in ländlerji
ter operet. glasba. — Budimpešta: 19.30 Opera,
Bukarešta: 20 Simf. konc. — Stockholm-Hörby:
19.30 Norveške narodne. — Trst-Milan: 17.15
Klavr; 22.15 Operetna glasba. — Rim-Bari: 21
Haydnovih »Sedem besedic«.

Tudi utemeljitev. — Vera: »Vedno si bila za-
grizena nasprotnica zakonskega življenja, a vendar
si se omožila. Kako to?« — Zora: »Hotela sem se
utrditi v svojem prepričanju.«

Prevelika hvaležnost. — A: »Če mi posodiš
tisoč dinarjev, bom ostal tvoj večni dožlaček.« B:
»Saj se prav tega tudi bojim.«

Težave. — A: »Ali ste imeli kaj težav s svojo
francoščino, ko ste pred 14 dnevi bili v Parizu?«
B: »Jaz ne, pač pa Francozi.«

Prezgodaj. — Stražnik pride v trenutku, ko se
vlomilec plazil s svojim plenom skozi okno. »He,
vi — zdi se mi, da prihajam ravno prav!« »Nak, —
malo prezgodaj,« odvrne hladnokrvno vlomilec.

»Potujoči grm« bi lahko rekli temu ogromnemu tanku, ki so ga po vrhu pokrili z velikimi
vejami, da ga ne bi opazila letala

verjetno dal neki nemški skrivni agent, ki je bil tedaj v Parizu. Precej verjetno je, da so se temu vohunu posrečilo priključiti na za-
sebni vod med ameriškim poslanstvom in francoskim zunanjim
ministrstvom. Morda se mu je to posrečilo še pred meseci, ko je
polažaj zahteval, je kar poklepal poslanstvo, se v gladki francoščini
izdal za uradnika v zunanjem ministrstvu in poslal sporočilo.

Lahko je uvideti, kaj je bil razlog za to igro in kakšna je bila
njena vrednost z nemškega stališča.

Bilo je znano, da maršal Foch v svojih pogojih ne bo poznal
mere. Soditi so, da bi bil on — kakor več zavezniških poveljnikov —
gnal Nemce najrajši do Berlina. Nemci so premirje nujno potrebo-
vali in potrebovali so ga hitro. Stali so pred lakoto, zmešnjavo in
državljansko vojno. Pridobiti časa je zanje pomenilo vse. Najbrž so
se bali, da bi utegnili priti do usodnih zavlečevanj.

Toda zavezniški so bili navzile zmagi prav tako trudni vojne.
Tudi prebivalstvo za zavezniškimi črtami je hrepenelo po miru in
po vrnitvi vojakov. Hrepenenje po miru je živelo v vseh sreih.

Nemci so to vedeli. Vedeli so, da nevarni vojaški voditelji so-
vražnih armad ne bodo smeli ostati gluhi do zahtev svojih narodov.
Če bi ti zvedeli, da je podpisano premirje, da sta vojna in prelivanje
krvi zares končana, bi bilo moči sklepati, da bo radost tako velika,
da ne bi nobena sila tvegala nadaljevanja vojne z ozirom na to, da
so vsi potrebni cilji že doseženi.

Slo je torej za to, da se razglasi mir in da vojaško vodstvo za-
veznikov izpostavi pritisku glede nadaljevanja vojne.

Po mojem se je to zgodilo. In če bo kdaj »francoški uradnik«,
ki je bil, kakor mislim, v resnici le nemški vohun na delu v Parizu,
če bo kdaj ta uradnik pripovedoval svojo zgodbo ali če bodo kdaj
objavili njegovo uradno poročilo v nemškem vojnem ministrstvu, se
bo skrivnost o zlaganem premirju zjasnila, drugače pa ne.

Zadeva Landru.

V Franciji sem bil priča najbolj čudni zločinski zadevi, ki sem
jo kdaj v kaki deželi srečal. Bila je to »zadeva Landruc«.

Življenje Henryja Desreja Landruja, »plavbradca iz Ville
Gambaise, žigar glavo sem v zori 25. februarja 1922 videl, kako se

je v Versaillesu skotalila z giljotine v košaro, to življenje se človeku
sliši kot zgodba iz srednjega veka.

Landru je bil morda najstrašnejši zločinec novejšega časa.
Bil je obtožen, da je hladnokrvno umoril deset žensk in enega
fanta. Bil je ljubiček 283 žensk in je uganjal obri zapeljevanja ter
mornjenja na veliko. Uradna preiskava je ugotovila, da je trupla
desetih od svojih 13 »zaročenek« ssekal v kosce ter jih sežgal v
štedilniku svoje vile pri Versaillesu.

Strahotna zločinska Landrujeva drama je trajala pet let. Leto
za letom je po načrtu opravljal mračno delo ljubimca in klavca. »Za-
ročenke« za »zaročenke« je izginila za zmeraj.

Sorodniki so redno obvestili policijo o tem skrivnostnem izgi-
njenju, toda v vsakem primeru so bile okoliščine in ime moškega
»ki prihaja v pošto«, druge. Policija ni imela niti najmanjšega pri-
jema, da bi mogla izginjenje tolikih žensk pojasniti kot zločin enega
samega moškega.

Splošna razvrstitev meščanskega življenja med vojno je po-
magala Landrujevemu naklepom. Možje mnogih žena so bili na fronti.
Druge, katerih možje so padli, so se le prerade lovile na ženitne
ponudbe.

Aprila 1919 je sestra ene izginulih »zaročenek« videla Landruja
v Parizu na Rue de Rivoli. Prepoznala ga je, šla za njim do njegovega
stanovanja in obvestila policijo.

Policija ga je prišla, ne da bi slutila, da se ji je posrečil
morda največji lov v pariški zločinski zgodovini.

Kriminalni uradniki so Landruja ujeli, ko so ga presenetili na
poti do postaje, pri čemer je poskušal odvreči maiben zapisnik in
s tem se je začela vsa fantastična zgodba razodevati.

Zapisnik, slovitji carnet, je vseboval ključ za dolgo vrsto ne-
verjetnih zločinov. Brez njega bi policija najbrž nikdar ne bila
mogla ugotoviti Landrujevih zločinov. Toda v začetku niso zapisnikov
odgonetili, ker je knjižica vsebovala na videz samo vrsto poslovnih
zaznamb. Toda zaradi neke stare tatinske reči so ga zaprli.

Ko se je policija ubijala s pomenom mračnih zapiskov, ka-
terih bi se bil Landru tako rad in tako prizadevno iznebil, se je
nazadnje domislila, da bi ženska imena iz zvezka primerjali z imeni
mnogih izginulih žensk.

28

V omembi o »francoškem uradniku, ki je govorico razširil, je
o mojem odgovor na vprašanje o skrivnostnem premirju 7. no-
vembra 1918.

Polzvedovanja na ameriškem poslanstvu v Parizu so pokazala,
da je tajnik dobil po zasebnem vod poslanstva telefonsko sporo-
čilo iz francoskega zunanjega ministrstva, in sicer popoldne 7. no-
vembra. »Francoski uradnik« je sporočil, da je premirje podpisano,
sporočil, kdaj so bile ustavljene sovražnosti in tako dalje, ter je
prosil, naj tajnik sporočilo odda poslaniku Sharpu.

Tajniku se sporočilo ni zdelo sumljivo, saj je prišlo po poti,
ki je bila znana kot strogo zaupna in uradna.

Od ameriškega poslanika je major Warburton dobil svoje ob-
vestilo, naj ga pošlje v zunanje ministrstvo v Washington, prav tako
je tudi kapitan Jackson dobil »uradno« poročilo, ki ga je brzojavil
admiralu Wilsonu. Najbrž so sporočila, ki so jih prebrali v več pa-
riških kinematografih, bila iz istega vira.

Toda po mojem ni nikdar kak »francoški uradnik« dal ameri-
škemu poslanstvu 7. novembra vesti o premirju. Po mojem mnenju,
ki se v glavnem opira na mnogo pogovorov z ameriški in franco-
skimi obveščevalnimi častniki, je sporočilo poslaniku Sharpu zelo